

**LÁVKA V LITOMYŠLI VÍTĚZNOU REALIZACÍ
ČESKÉ CENY ZA ARCHITEKTURU 2023**

Tisková zpráva ČKA, 9. listopadu 2023

Na slavnostním galavečeru [České ceny za architekturu](#) (ČCA) konaném ve Fóru Karlín a přenášeném živě na web ČT art byly ve čtvrtek 9. listopadu vyhlášeny výsledky 8. ročníku této soutěžní přehlídky realizovaných staveb organizované [Českou komorou architektů](#) (ČKA). Hlavní cenu získali Lukáš Ehl, Tomáš Koumar z ateliéru EHL & KOUMAR ARCHITEKTI s Ladislavem Dvořákem a Ladislavem Šaškem za návrh [Lávky v Litomyšli](#). Ve finále letošního ročníku České ceny za architekturu porota vybírala mezi šesti díly. Vítěz i Finalisté se etablovali z 31 nominovaných prací, které ČKA představila na nominačním večeru v červnu tohoto roku. Celkově se o Českou cenu za architekturu v 8. ročníku ucházelo 241 realizací dokončených na území České republiky v posledních pěti letech.

Uděleno bylo rovněž pět Cen partnerů: Cena Ministerstva pro místní rozvoj ČR za prosazování kvalitní výstavby prostřednictvím architektonických soutěží, Cena Ministerstva průmyslu a obchodu ČR za příkladnou revitalizaci brownfieldu, Cena Agentury ochrany přírody a krajiny ČR za citlivé a šetrné řešení stavby ve venkovském prostředí, Cena společnosti Central Group za inovativní přístup k řešení nového bydlení a Cena společnosti Vekra za povýšení elementárního stavebního prvku na umění.

„Česká cena za architekturu velmi dobře naplňuje zákonné poslání České komory architektů i aktualizovanou Politiku architektury a stavební kultury ČR - představuje odborné a zejména laické veřejnosti kvalitní architektonickou produkci realizovanou na našem území. ČCA se za 8 let své existence stala nejlepším nástrojem propagace a popularizace našeho oboru a kvality posouzené evropskými měřítky, a to bez zatížení rozpočtu komory i bez úhrady soutěžícími,“ uvedl předseda ČKA a Grémia ČCA Jan Kasl při vyhlášení výsledků. *„ČCA postupně přerostla v celoroční aktivitu rozprostřenou po regionech, zahrnující desítky výstav a množství besed, přednášek a dalších akcí pro nejširší veřejnost. Svým mediálním dopadem se letos stala vedoucí soutěžní přehlídkou v ČR a já jsem vděčný partnerům, že podporují zveřejňování příkladů dobré praxe a inspirují tak soukromý i veřejný sektor při rekonstrukcích i přípravě nových staveb. Mezinárodní porota oceňuje realizace bez ohledu na jejich investiční náročnost či objem, ale vyzdvihuje výjimečnost odrážející soudobé trendy i nadčasovost postavenou na místní zkušenosti,“* doplnil Kasl své hodnocení.

Finalisty z 31 nominovaných realizací vybírala mezinárodní porota v čele s předsedkyní architektkou **Tabou Rasti** (Španělsko). Dále v porotě zasedli architektka **Gilma Teodora Gylytė** (Litva), architekt a urbanista **Joakim Lindmarker** (Švédsko), architekt, krajinářský architekt a urbanista **Winy Maas** (Nizozemsko), architekt **Oliver Sadovský** (Slovensko), krajinářská architektka **Maike van Stiphout** (Nizozemsko) a spisovatel, kurátor a kritik specializující se na oblast designu a architektury **Deyan Sudjic** (Velká Británie). Začátkem září porotci navštívili Českou republiku, aby zhlédli a posléze zevrubně prodiskutovali nominované stavby. *„Hodnocení nás zavedlo napříč Českou republikou, od odlehlých venkovských enkláv přes historická města, bývalá průmyslová centra hledající novou budoucnost až po monumentální centrum Prahy. Jako návštěvníci ze zahraničí jsme si dobře uvědomili dlouhou architektonickou tradici, stejně jako i práci nové generace architektů,“* uvedla porota ve své závěrečné zprávě. Přihlášená díla porotci posoudili a ocenili bez stanovení jakýchkoliv kategorií. Opakovaně připomněli přínos architektury pro společnost a její význam při fyzických i sociálních vazbách. Česká cena za architekturu by přitom podle nich *„měla být spíše než jako soutěž chápána jako celospolečenský dialog o tom, co může současná architektura zemi nabídnout.“*

HLAVNÍ CENA A FINALISTÉ

Hlavní cenu porotci udělili **Lukáši Ehlovi, Tomáši Koumarovi, Ladislav Dvořákovi a Ladislavu Šaškovi** z ateliéru **EHL & KOUMAR ARCHITEKTI** za návrh [Lávky v Litomyšli](#) (2022). Nová lávka s výtahem nahradila původní nadchod z roku 1981 a zajišťuje pěší bezbariérové spojení dvou částí města rozetnutých rušnou komunikací, lokalitu kolem městského úřadu a samotné (historické) centrum Litomyšle. Subtilní ocelová konstrukce lávky je nesena masivními pilíři z pohledového železobetonu. Převýšený pylon výtahu je umístěn v ose původního schodiště a nese vlastní konstrukci lávky. Jednoduchý charakter stavby oživují grafiky Ivany Šrámkové. Podle porotců je lávka *produktem komunity, která časem vytvořila z architektury významnou součást svého veřejného života, předmět společné občanské vize budoucnosti.* Porotci dále ocenili, že *„je působivým příkladem tvůrčí spolupráce mezi architektem, inženýrem, umělcem a občany města.“* *„Dobrý most je jako dobrý skutek v nevládném světě, altruistická investice do veřejného prostoru, způsob, jak propojit lidi a místa, navržený tak, aby byl příjemný na pohled i jako zážitek,”* uvedli porotci při hodnocení vítězného díla. *„Nová litomyšlská lávka je přesně taková: zcela přesvědčivá syntéza architektury, inženýrství a urbanismu, která spojuje dvě části města, něco jako novodobá verze Karlova mostu v Praze,”* dodali.

Čestné ocenění Finalista České ceny za architekturu 2023 získalo kromě vítězné stavby pět dalších různorodých děl. Porotu zaujalo [Sídlo Kloboucké lesní](#) v Brumově-Bylnici (2022) navržené Janem Machem a Janem Vondrákem z ateliéru **Mjolk architekti** (který byl finalistou i vloni s projektem Hlídka na Stráži). Sídlo společnosti zabývající se dřevovýrobou z lokálních zdrojů je výkladní skříň podniku, architekti při jeho návrhu využili dostupné produkty z katalogu. Porotci ocenili, že *„z hlediska ekologické udržitelnosti jde o vynikající projekt.“* A nejen to. *„Vytvořit elegantní stavbu ze dřeva je výzva a v tomto konkrétním případě záleží na velikosti. Díky mnoha žebrům vznikají krásné perspektivní pohledy a stavba zapadá do měřítka okolní krajiny,”* uvedli.

Finalistou se stala dále [Rekonstrukce historické budovy bývalých jatek pro účely galerie Plato Ostrava](#) (**KWK Promes**, 2022). Projekt vzešel z architektonické soutěže. Cílem bylo zachránit cenný objekt historických jatek. Tvůrčí tým vedený Robertem Koniecznym podle poroty dokázal naplnit očekávání, že se objekt stane novým ústředním bodem Ostravy *„přeměnou uzavřených, zchátralých a hrozivých jatek ve snadno přístupnou a přívětivou galerii.“* Porotci vyzdvihi, že *„konfrontací a hrou s rozdíly mezi minulostí a současností zaujímá galerie Plato Ostrava osvěžující a vyvážený postoj v debatě o konzervaci, renovaci a obnově.“*

Další Finalista, [Památník tří odbojů](#) (2022) je prací Kláry a Tomáše Hradečných a jejich týmu z ateliéru **IXA**. Památník vznikl v areálu statku rodiny Mašínů v Lošanech, který paní Zdeňka Mašínová získala zpět v roce 2017. Jeho prostřednictvím má být uchována památka a odkaz generálmajora Josefa Mašína a jeho rodiny. Památník tří odbojů reflektuje mimořádnou situaci, kdy lze číst moderní historii Československé a České republiky skrze osudy jedné selské rodiny a jejích souputníků. *„Tento projekt je nádherný,”* konstatuje porota. *„Nechat starý statek rodiny nastříkat betonem není jen radikální aplikací osvědčeného technického řešení používaného pro ruiny, ale také řešením zdůrazňujícím hrůzu a krásu příběhu zároveň, je to pozoruhodná inovace přístupu k péči o památku, která vytváří působivé prostory a abstraktní skulpturu, jež nás dojíká a nutí k zamyšlení,”* oceňují porotci. Projekt získal i Cenu předsedy Senátu Parlamentu ČR pana Miloše Vystrčil, autoři ji převzali v červnu na nominačním večeru ČCA.

Finalistou se staly také [Zahrady se hřbitovem](#) v Praze Suchdole (2022). Realizace navržená Václavem Šubou a Jakubem Červenkou (**OBJEKTOR ARCHITEKTI**) je vítězným projektem z architektonické soutěže. *„Architektonické řešení a estetika hřbitova působí přirozeně, vše je navrženo citlivě ke stávající krajině, jakoby se ani nic nezměnilo,”* uznala porota. *„Důraz je kladen na nejmenší prvky, zde je interiérová architektura kvalitou v exteriéru. Kvalitní jsou také detaily ve hřbitovních zdech jako vodovodní kohoutky, místa k sezení a jednotný vizuální styl nápisů na náhrobních kamenech,”* uvedli dále porotci, kteří oceňují pozornost autorů věnovanou detailům.

Mezi finalisty zařadila porota také [Rozšíření lodžii panelového domu](#) v Praze (2021) od autorů z ateliéru **re:architekti studio**. „Na první pohled nenápadný projekt je kvalitním příkladem minimálního zásahu, který vytváří maximální užitnou hodnotu,“ uznali porotci, kteří ocenili, že projekt vznikl „příkladným procesem hledání konsenzu mezi vlastníky bytů.“ Rozšíření balkonů podle nich působí jako „přirozená součást vývoje domu, kdy nová vrstva citlivě respektuje tektoniku původního obytného bloku.“ Porotci ohodnotili „nenápadný zásah v podobě dva metry širokého průběžného přístupového balkonu. Stávající vložené balkony, které byly dříve obtížně využitelné, se staly plně funkčním prostorem náležejícím k bytům, propojily dříve oddělené místnosti s novou venkovní terasou a v neposlední řadě zvýšily hodnotu bytů.“

ČESTNÉ UZNÁNÍ

Porota udělila čestné uznání [Veřejnému prostranství mezi školami v Červeném Kostelci](#) (2021 **architekti**, 2022). Projekt vzešel z architektonické soutěže a porotci ocenili přístup autorů i investora k veřejnému prostoru. „Prostor vypadá a působí jako demokratická agora, která propojuje okolní veřejné budovy, jako je škola, městské divadlo, restaurace a pavilon s cukrárnou. Nejdůležitější je však to, že spojuje lidi. Pomocí dobře naprogramovaného a navrženého veřejného prostoru a polootevřeného pavilonu cukrárny se podařilo integrovat život školy do života města a naopak,“ míní porota.

PĚT CEN PARTNERŮ

V České ceně za architekturu se udělují rovněž Ceny partnerů. **Cenu Ministerstva pro místní rozvoj ČR za prosazování kvalitní výstavby prostřednictvím architektonických soutěží** získal projekt [SOKEC - Společensko kulturní centrum](#) (caraa.cz, 2021). Vzniklo v objektu zchátralé sokolovny v centru Hrušovan u Brna, obce postrádající klasické náměstí, jehož roli plní právě areál nového společensko-kulturního centra. Podle hodnotitelů „následováníhodným principem je obnova zanedbaného území, kdy stavba vznikla na místě dožilé sokolovny v historické zástavbě obce. Je tak zachována paměť místa, které bylo ke společenskému a kulturnímu účelu dlouhodobě využíváno.“ Současně je „příkladem vhodného postupu přípravy veřejných investic, kdy jeho realizaci předcházela architektonická soutěž.“ Ministerstvo pro místní rozvoj „oceňuje umírněný, ale reprezentativní výraz objektu, vhodné měřítko stavby reflektující okolní zástavbu i propojení interiéru s exteriérem jak směrem do ulice, tak do zahrady, která tvoří důležitou součást projektu.“

Cena Ministerstva průmyslu a obchodu ČR za příkladnou revitalizaci brownfieldu

patří [Gočárově galerii](#) v Pardubicích (**TRANSAT architekti**, 2022). Ta je součástí unikátního brownfieldu Automatických mlýnů bratří Winternitzů, který se podařilo zachránit a příkladně zrekonstruovat na moderní kulturně-společenskou městskou čtvrť pomocí partnerství veřejného, soukromého a neziskového sektoru (Mariany a Lukáše Smetanových, statutárního města Pardubice a Pardubického kraje). MPO ocenilo, že „díky promyšlené koncepci zadavatelů a spolupráci s předními českými architektonickými ateliéry vzniká výjimečný projekt, který nenásilně propojuje jednotlivé budovy, veřejný prostor i náplavku řeky Chrudimky.“ Hodnotitelé dále uznali, že „na obnově objektu bývalé mlýnice je patrné detailní pochopení Gočárový kompozice.“

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR udělila **Cenu za citlivé a šetrné řešení stavby ve venkovském prostředí** realizaci [Společenského sálu Farního centra v Lidečku](#) (studio AEIOU, 2022). Hodnotitelé ocenili „zejména hmotově i materiálově citlivé řešení v exponované části obce.“ Přestože je objekt občanské vybavenosti umístěn na vyvýšeném místě ve svahu, nekonkuruje svojí hmotou kostelu sv. Kateřiny Alexandrijské ani historické budově fary. Architektura společenského sálu pracuje se symbolikou procesní cesty a vytváří veřejný prostor na místě, kde dříve stávalo kulturní centrum z 50. let 20. století. „Díky promyšlenému konceptu veřejných prostranství dochází k úzkému kontaktu a propojení stavby a lidí s okolní krajinou,“ je oceněn návrh realizace.

Cenu společnosti Central Group za inovativní přístup k řešení nového bydlení obdržel projekt [HOLEČKOVA 26](#), novostavba pětipatrové polyfunkční budovy v Praze (**DAM architekti**, 2022). „Architektura domu je charakteristická použitím subtilních ocelových konstrukcí, které vytvářejí dojem prostorové přímkové plochy,“ konstatují hodnotitelé a oceňují, že „polyfunkční objekt Holečkova 26 je zdařilou ukázkou ambiciózní solitérní vestavby do struktury města.“

Cenu společnosti Vekra za povýšení elementárního stavebního prvku na umění získala realizace [Fibonacci](#) (**Marco Maio Architects**, 2022), terasovitý vinohrad v Praze se zakomponovanou Fibonacciho spirálou. Stavební zásah byl plně předurčen původními historickými prvky. Ty byly buď odkryty a zachovány, nebo obnoveny či nově interpretovány. „Hmota obyčejného kamene byla přetavena v krásu, funkčnost, dlouhodobost a hloubku detailu,“ bylo oceněno, stejně tak, že bylo možné „něco elementárního povýšit na umění, na hodnotu, která nepodléhá době ani trendům.“

V rámci České ceny za architekturu bylo letos také tradičně uděleno ocenění za Výjimečný počín, které již v červnu na nominačním večeru ČCA obdrželi za své aktivity architekti Miroslav Vodák a Tomáš Zdvihal ze spolku CBArchitektura. Od roku 2012 se věnují propagaci kvalitní architektury a podpoře architektonických soutěží.

Česká cena za architekturu se již popáté koná za podpory generálního partnera společnosti Central Group, největšího rezidenčního stavitele v ČR. Svoji přízeň přehlídce zachovávají hlavní partneři, společnosti VELUX, KKCG Real Estate a Vekra, mezi které letos patří i Centrum architektury a městského plánování v Praze. Partnerem galavečera je společnost Lenovo.

Česká cena za architekturu 2023 v číslech:

- 241 přihlášených děl
- 31 nominovaných děl
- 1 Hlavní cena
- 6 Finalistů
- 1 Čestné uznání
- 5 Cen partnerů
- 1 Výjimečný počín
- Cena předsedy Senátu Parlamentu ČR pana Miloše Vystrčila

Na webu www.ceskacenaazaarchitekturu.cz naleznete:

→ Sekci [PRESS](#) s fotografiemi oceněných děl

→ Závěrečnou zprávu a hodnocení mezinárodní poroty k udělení Hlavní ceny a titulů Finalista

→ Informace k Cenám partnerů

→ Informace k Čestnému uznání

Všechny tiskové zprávy České komory architektů naleznete na www.cka.cz v sekci PRO MÉDIA.

O ČESKÉ CENĚ ZA ARCHITEKTURU

Soutěž vyhlásila Česká komora architektů, profesní organizace s přeneseným výkonem státní správy, v souladu se svým posláním pečovat o stavební kulturu v České republice a podporovat její vysokou úroveň. Jejím pořádáním chce Komora prezentovat kvalitní architektonickou produkci nejen odborné a laické veřejnosti, ale i zástupcům státní správy a samosprávy. Kromě přítomnosti odborné Akademie ČCA a prestižní sedmičlenné mezinárodní poroty, složené z renomovaných architektů, je předností České ceny za architekturu také ojedinělý koncept propagace architektury v průběhu celého roku a v jednotlivých regionech.

O ČESKÉ KOMOŘE ARCHITEKTŮ

ČKA je samosprávným profesním sdružením s přeneseným výkonem státní správy, které bylo zřízeno zákonem č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. ČKA nese odpovědnost za profesionální, odborný a etický výkon profese architektů v ČR. Od začátku roku 2015 je Komora oficiálním připomínkovým místem pro zákony, právní úpravy a předpisy, které se týkají profese architekta. Od ledna 2016 je organizátorem soutěžní přehlídky Česká cena za architekturu. Od roku 2000 Komora rovněž pořádá Přehlídku diplomových prací a Poctu České komory architektů.

KONTAKT PRO MÉDIA

Tereza [ZEMANOVÁ](#), tisková mluvčí České komory architektů, e-mail: terez.zemanova@cka.cz, mobil: +420 777 464 453

SLEDUJTE Českou cenu za architekturu

Na webu [ČCA](#), na [Facebooku](#) a na [Instagramu](#).